

Inuusuttut ilinniarnerat suliffeqarnerallu

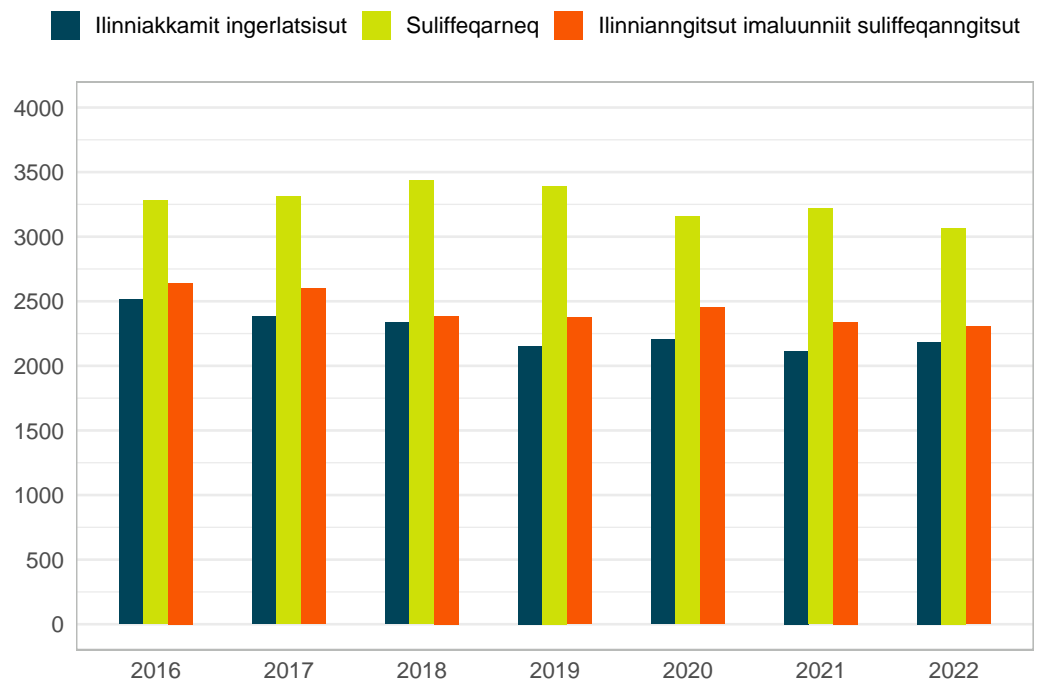
2022-mi inuusuttut ilinniarnerat suliffeqarnerallu

2022-ip naanerani Kalaallit Nunaanni inuusuttut 16-it 25-llu akornanni ukiullit 5.253-it imaluunniit 70 pct.-ii ilinniartinnut suliffeqarfinnulluunniit atassuteqarput. Taakkunannga 29 pct.-it ilinniakkamik, efterskoleni, tunngaviummik qaffasinnerniluunniit ingerlatsipput, 41 pct.-iilu suliffeqarlutik.

2022-mi inuusuttut ilinniakkamik ingerlatsinngitsut suliffeqanngitsulluunniit 30 pct.-inik annertussuseqarput. 2016-imiilli annertussusaat 1 procentpointinik apparsimavoq. Piffissamilu pineqartumi inuusuttut suliffillit 2 procentpointinik qaffassimavoq, ilinniakkamik ingerlatsisut 1 procentpointinik apparsimavoq.

2023-mi innuttaasut ilinniarsimassusaannut kisitsisitigut paasissutissanik nutarterinermi paasineqarpoq 2022-mi naatsorsuutit kukkuneqarsimasut. Nunasisimatut imaluunniit 2022-mi ilinniakkamik naammassinnissimasut ilinniagaannut paasissutissat ilaat kukkuluttornikkut ilannguneqarsimangillat. Tamannalu saqqummersitami matumani aaqqinneqarpoq, taamaasilluni 2022-mi ilinniarsimassutsip qaffasissusaa siorna saqqummersinneqartumit qaffasinneruvoq.

Titartagaq 1. Inuusuttut 16-it 25-llu akornanni ukiullit nalunaarsorsimanerat malillugu, 2016-2022

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/UDNUMG3>).

Nalunaarut: Tabelimi inuusuttut Kalaallit Nunaata avataani efterskolertut ilinniakkamillu ingerlatsisut ilanngunneqarput.

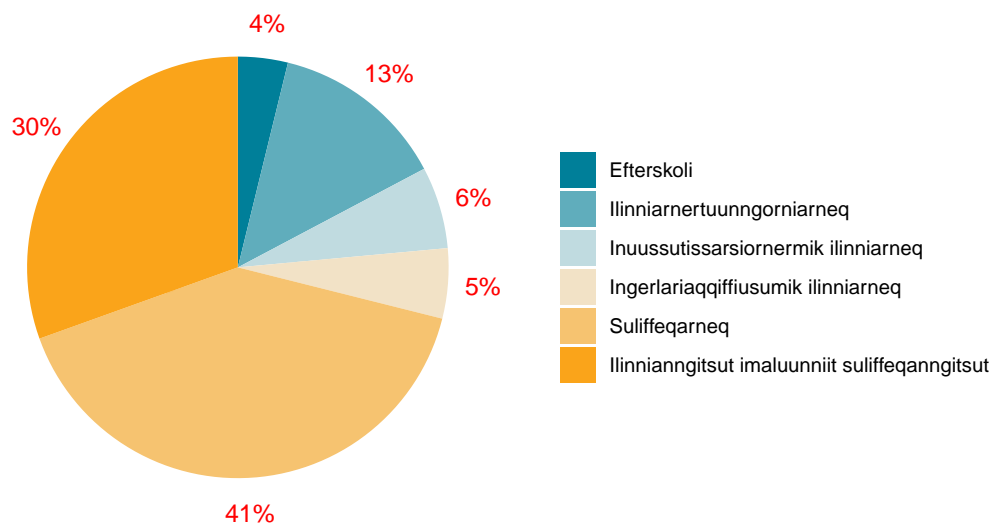
Inuusuttut sullinniakkat

Saqqummersitami matumani Kalaallit Nunaanni inuusuttut suliffeqarnerat ilinniarneralu sammineqarpoq. Inuusuttut ilinniakkamik ingerlatsinngitsut imaluunniit suliffeqanngitsut inuusuttunik sullinniakkanik taaneqarput.

Inuusuttuni sullinniakkani pineqarput inuusuttut suliffeqanngitsut aammalu suliffissarsiortutut nalunaarsorsimanngitsut. Periaatsimut immikkoortumi nassuiaat malillugu inuusuttut ilinniakkamik ingerlatsisutut nalunaarsorsimasut, ilinniagaqarnersiuteqartitsivimmili nalunaarsorsimanngitsut, inuusuttunut sullinniakkanut ilanngunneqarput.

2022-mi innuttaasut akornanni inuusuttut 7.557-it ataani takutinneqarput. Inuusuttut ilinniakkamik ingerlatsisut saniatigullu suliffillit ilinniakkamik ingerlatsisutuinnaq nalunaarsorneqarput. Ilinniakkamillu ingerlatsisut efterskolernermut, inuusuttunut ilinniarfinnut ingerlariaqqiffiusumillu ilinniarnermut immikkoortiterneqarput.

Titartagaq 2. 2022-mi inuusuttunut 16-it 25-llu akornanni ukiulinnut nalunaarsuutit

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/UDNUMG3>).

Inuusuttuni sullinniakkani inuusuttuaqqat amerlanerusut

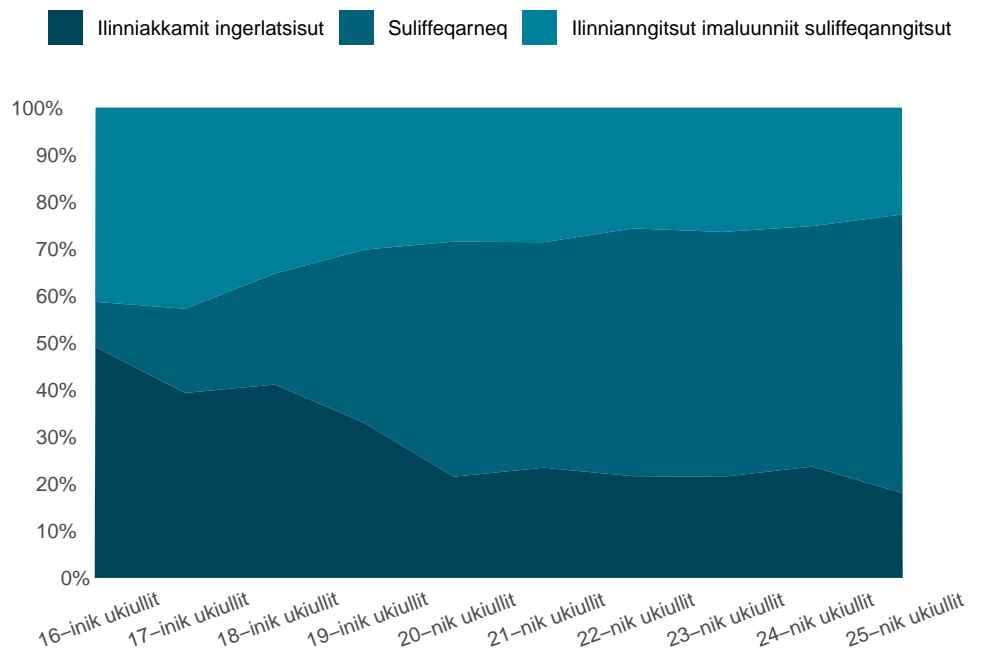
2022-mi ilinniakkamik ingerlatsisut annertussusaat ukioqqortusiartorneq malillugu appariarput. 16-iniit 18-inut ukiullit 43 pct.-ii ilinniartuusut 25-nik ukiullit 18 pct.-ii ilinniartuupput.

Suliffillit annertussusaat ukioqqortusiartorneq malillugu qaffalaarsimapput. 16-iniit 18-inut ukiullit akornanni 17 pct.-it suliffeqarput, 25-nilli ukiullit 59 pct.-ii suliffeqarlutik.

Inuusuttunilu sullinniakkani pineqartut annertussusaat ukioqqortusiartorneq malillugu aamma appariarput. 2022-ip naanerani 16-iniit 18-inut ukiullit akornanni

40 pct.-it suliffeqaratillu ilinniakkamik ingerlatsinngillat, 25-llu ukiullit akornanni 23 pct.-iullutik.

Titartagaq 3. 2022-mi inuusuttut 16-it 25-llu akornanni ukiullit, ukiut nalunaarsugaanerlu malillugit

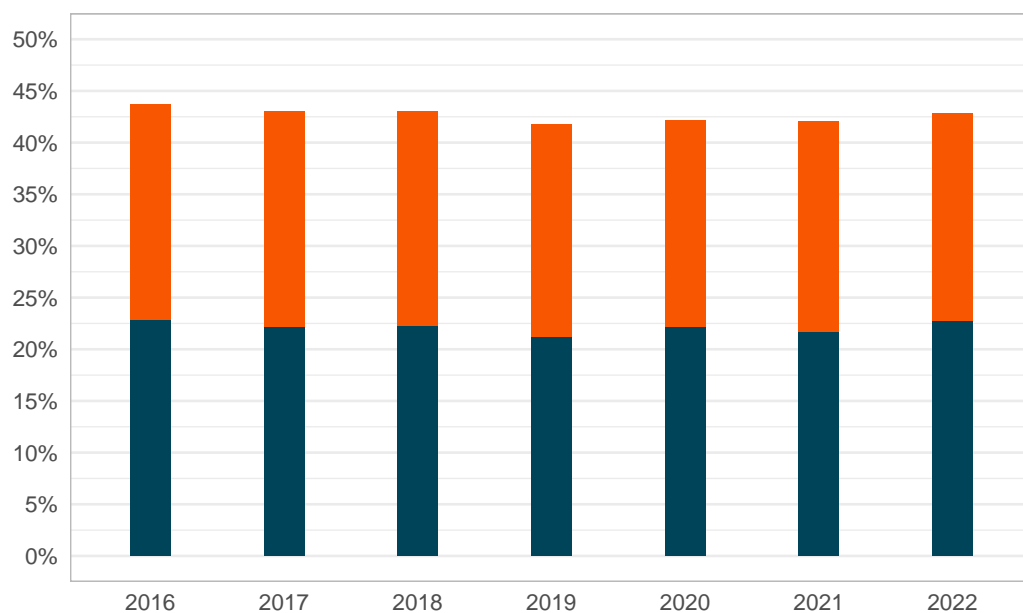
Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/UDNUMG3>).

Inuusuttunut ilinniarfimmi ilinniarsimasut annertussusaat

2022-mi inuusuttut 16-it 25-llu akornanni ukiullit 43 pct.-ii ilinniakkamik ingerlatsipput imaluunniit inuusuttunut ilinniarfimmik naammassinissimallutik.

Titartagaq 4. Inuusuttut 16-it 25-llu akornanni ukiullit inuusuttunut ilinniarfimmik naammassinnissimasut ingerlatsisulluunniit annertussusaat, 2016-2022

■ Inuusuttunut ilinniarfimmik ingerlatsisut ■ Inuusuttunut ilinniarfimmik naammassinnissimasut

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/UDNUMG3>).

Nalunaarut: Ilinniakkamik ingerlatsisuni ilinniartut siornatigut inuusuttunut ilinniarfimmik naammassinnissimangitsut kisimik pineqarput.

Inuusuttut sullinniakkat 12-inik ukioqarnermi najugarisaat

Nuna tamakkerlugu agguaqatigiissitsinermut 32 pct.-iusumut naleqqiullugu Qaanaaq-mi Tasiilaq-milu inuusuttut 40 pct.-init annertunerusut inuusuttuni sullinniakkani nalunaarsorsimapput. Qaanaaq-mi inuusuttut sullinniakkat 2017-imi 48 pct.-iniit 2022-mi 41 pct.-inut annikilleriarsimapput.

Tabel 1. Inuusuttut sullinniakkat agguaqatigiissinneri, 12-inik ukioqarnermi najugarisaat malillugit; 2017-2022

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nanortalik	37	31	32	34	38	36	34
Qaqortoq	32	31	24	30	28	32	33
Narsaq	32	29	30	30	29	31	33
Paamiut	36	32	34	31	33	31	32
Nuuk	27	26	25	27	26	25	25
Maniitsoq	24	27	26	25	28	28	27
Sisimiut	28	31	30	27	29	27	29
Kangaatsiaq	33	38	38	31	35	34	33
Aasiaat	29	26	27	30	30	25	27
Qasigiannguut	26	25	26	23	24	25	25
Ilulissat	31	29	29	28	31	33	28
Qeqertarsuaq	30	19	18	23	27	36	23
Uummannaq	31	28	25	27	28	31	27
Upernavik	43	42	37	38	42	37	39
Qaanaaq	42	48	36	35	45	40	41
Tasiilaq	42	53	42	46	49	44	50
Ittoqqortoormiit	46	40	34	24	29	41	36
Kalaallit Nunaata avataani	31	29	26	31	30	28	26
Agguaqatigiissillugu	33	32	30	30	32	32	32

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/UDNUMG4>).

Nalunaarut: Kisitsisit ersarinnerusunik nalunaaqutsersimasut tassaapput nuna tamakkerlugu agguaqatigiissitsinermiit qaffasinnerusut.

Eqikkaaneq

Tabel 2. Inuusuttut 16-it 25-llu akornanni ukiullit nalunaarsugaanerat malillugit, 2017-2022

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Efterskoli	355	352	357	280	237	229	289
Ilinniarnertuunngorniarneq	1.092	1.038	1.005	955	1.018	1.016	1.015
Inuusutissarsiornermik ilinniarneq	585	575	547	515	540	473	475
Ingerlariaqqiffiusumik ilinniarneq	480	417	427	403	407	397	406
Suliffeqarneq	3.282	3.309	3.434	3.394	3.158	3.219	3.068
Ilinnianngitsut imaluunniit suliffeqanngitsut	2.643	2.598	2.386	2.376	2.450	2.341	2.304
Katillugit	8.437	8.289	8.156	7.923	7.810	7.675	7.557

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/UDNUMG3>).

Tabel 3. Inuusuttut 16-it 25-llu akornanni ukiullit ukiui nalunaarsugaanerilu malillugit, 2022

	16-inik ukiullit	17-inik ukiullit	18-inik ukiullit	19-inik ukiullit	20-nik ukiullit	21-nik ukiullit	22-nik ukiullit	23-nik ukiullit	24-nik ukiullit	25-nik ukiullit
Efterskoli	242	47	–	–	–	–	–	–	–	–
Ilinniarnertuunngorniarneq	97	220	262	181	98	47	36	25	25	24
Inuusutissarsiornermik ilinniarneq	8	32	40	50	43	70	47	64	62	59
Ingerlariaqqiffiusumik ilinniarneq	–	–	1	7	26	59	66	72	100	75
Suliffeqarneq	68	136	174	266	388	360	363	390	404	519
Ilinniannngitsut imaluunniit suliffeqannngitsut	292	325	260	218	221	215	177	198	199	199
Katillugit	707	760	737	722	776	751	689	749	790	876

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/UDNUMG3>).

Tabel 4. Inuusuttut sullinniakkat Majoriami ingerlatsisut

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Majoriami ingerlatsisut	595	543	547	495	504	421	423
Majoriami ingerlatsinngitsut	2.068	2.068	1.857	1.897	1.956	1.931	1.899
Inuusuttut sullinniakkat katillugit	2.663	2.611	2.404	2.392	2.460	2.352	2.322

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/UDNUMG6>).

Nalunaarut: Majoriami ingerlatsisut ilinniagaqarnerisutillit nalunaarsuutaannit naatsorsuutit. Atuartut ilinniagaqarnerisuteqannngitsut ilanngunneqanngillat.

Periaaseq

Saqqummersitami matumani inuusuttut suliffeqarnerat ilinniarneralu sammineqarpoq.

Nalunaarsuutit tunngaviusut

Kisitsisitigut paasissutissani suliarineqartuni matumani nalunaarsuiffiit atorineqartut tassaapput:

- Naatsorsueqqissaartarfiup innuttaasunut nalunaarsuiffia (1. januaari aallarnertigalugu).
- Ilinniartitaanermut Naalackersuisoqarfiup aammalu Oqaatsinik Pikkorissarfiup Kalaallit Nunaanni Qallunaat Nunaannilu efterskolini atuartunik nalunaarsuiffii.
- Ilinniagaqarnersiuteqartitsiviup (USF-ip) nalunaarsuiffia.
- Naatsorsueqqissaartarfiup suliffilinnut nalunaarsuiffia (novembarimi naatsorsukkat).
- Naatsorsueqqissaartarfiup ilinniakkanut naammassineqarsimasunut qaffasinnerpaanut nalunaarsuiffia.
- Namminersorlutik Oqartussat kommunillu pisortani ataatsimut akissarsialeriffiat.

Periaaseq

Qulaani paasissutissanik ataatsimoortitsinermi innuttaasunut ataasiakkaanut kisitsisitigut paasissutissanut nalunaarsuiffimmik pilersitsisoqarpoq, ukiup naalernerani paasissutissanik ataani pineqartunik imaqartumik:

- Ukiut aamma suaassuseq.
- Najugaq aammalu pineqartup ukiumi 12-inik ukioqalerfiani ukiup naanerani najugarisaa.
- Ilinniakkamik ingerlatsineq imaluunniit suliffeqarneq.
- Ilinniagaq naammassineqarsimasoq qaffasinnerpaaq.

Misissukkat amerlassusaat

Ukiumi kisitsiviusumi naatsorsuutini pineqarput ukiup naalernerani 16-it 25-illu akornanni ukiullit aammalu tunngavilersuutini ataani taaneqartunik naammassinissimasut:

Ukiup aallartinnerani naanerani Kalaallit Nunaanni inunnik nalunaarsuiffimmi (najugaqavissutut) allassinaneq.

Ukiup naalernerani Kalaallit Nunaanni inunnut nalunaarsuiffimmi nalunaarsorsimaneq aammalu ukiup kisitsiviusup ingerlanerani Kalaallit Nunaata avataani efterskolimik ilinniakkamilluunniit ingerlatsisimalluni naammassinissimaneq imaluunniit unitsitsisimaneq.

Ukiup naalernerani Kalaallit Nunaanni inunnut nalunaarsuiffimmi nalunaarsorsimanninneq kisiannili ukiumi kisitsiviusumi qaammat decembarimi Kalaallit Nunaanni imaluunniit Kalaallit Nunaata avataani efterskolimik ilinniakkamilluunniit meeqqat atuarfiannit qaffasinnerusumik ingerlataqartut nalunaarsorsimaneq.

Najugaq

Najukkanut paasissutissani inunnik nalunaarsuisarfimmi najugaq aallaavigineqarpoq. Ilinniарfinni Kalaallit Nunaanniittuni nalunaarsorsimasut inunnullu nalunaarsuisarfimmi nalunaarsorsimanngitsut ukiup kisitsiviusup tulliani najugaat atorineqarput. Aammattaaq ukiumi qaangiuttumi qaninnermi najugaq nalunaarsorneqarsimasoq atorineqarpoq. Ilinniakkamik ingerlatsisut ataasiakkaat Naatsorsueqqissaartarfiup inunnut nalunaarsuisarfiani allassimanngillat, taakkununga ilinniарfiup adressia atorineqarpoq.

Nunani allani ilinniарfinni nalunaarsorsimasut nunami allami najugaqartutut taaneqarput, Kalaallit Nunaanni innuttaasunut nalunaarsuisarfimmi nalunaarsorsimanerat apeqqutaatinnagu.

Ukiuni pineqartuni najugarisap atuutsinneqartup saniatigut aammalu ukiumi 12-inik ukioqalerfiup naanerani najugarisimasaq nalunaarsorneqarpoq. 12-inik ukioqarlutik inuit nalunaarsuiffianni nalunaarsorneqarsimanngitsut Kalaallit Nunaata avataani najugaqartutut nalunaarsorneqarput.

Ivittuuni najugallit Nuummi najugalittut nalunaarsorneqarput.

Ilinniарnermut suliffeqarnermulluunniit killiffiit

Inuusuttut ukiumi kisitsiviusumi qaammat decembarimi ilinniakkamik ingerlatsisutut suliffeqartutulluunniit (novembarimi) imaluunniit ilinniakkamik ingerlatsinngitsutut suliffeqanngitsutullu nalunaarsorneqarput. Nalunaarsuinerillu pingaarnersiorneqarput, ilinniakkamik ingerlatsisoq suliffeqartorlu taamaallaat ilinniakkamik ingerlatsisutut naatsorsorneqarpoq.

Efterskolinik ilinniakkanillu ingerlatsisut tassaapput Naatsorseqqissaartarfiup ilinniartitaanermut nalunaarsuiffiani nalunaarsorsimasut. Efterskolernerit eqqaassanngikkaanni ingerlatsinerit inuusuttunut qaffassarluni ilinniарfinningaanniit qummullu qaffasissusillit taamaallaat nalunaarsorneqarput (ISCED-ni qaffasissuseq 3 qummullu).

Inuusuttut ilinniakkamik ingerlatsinatillu suliffeqanngitsut inuusuttunik sullinniakkanik taaneqarput. Inuusuttut sullinniakkat tassaapput inuusuttut suliffeqanngitsut aammalu inuusuttut suliffissarsiunngitsut. Inuusuttunut sullinniakkanut ilaasinnaapput 16-inik ukioqalereersimallutik meeqqat atuarfiannik naammassinnissimasut aammalu piginnaanngorsarluni ilinniарnermik ingerlatsisut, assersuutigalugu Majoriami (ISCED-ni qaffasissuseq 2). Taamatutaaq inuusuttuni sullinniakkani ilaasinnaapput ilinniakkanik ingerlatsisut kisiannili Ilinniagaqarnersiuteqartitsivimmi nalunaarsorneqarsimanngitsut.

Inuusuttut sullinniakkat Majoriami akuerisaasimasut annertussusaat immikkut kisitsisitigut paasissutissiarineqarput. Tassani ilinniagaqarnersiutillit, assersuutigalugu Majoriami FA-mik ukiumik ataatsimik sivisussuseqartumi atuartut ilinniagaqarnersiuteqarsinnaatitaasullu nalunaarsuutaat tunngavigineqarput. Atuartullu qaammat decembarimi ilinniagaqarnersiutilittut nalunaarsorsimanngitsut ilanngunneqanngillat.

Ilinniagaq naammassisimasaq qaffasinnerpaaq

Inuusuttunut misissukkani ilaasunut tamanut ukiup kisitsiviusup pineqartup naanerani ilinniagaq naammassisimasaq qaffasinnerpaaq nalunaarsorneqarpoq. Piginnaanngorsarluni ilinniарfiit saniatigut ilinniarnertuunngorniарfiit ilinniakkanut naammassineqarsimasunut ilaatinneqarput.

Pineqartut ilinniakkanut naammassisimasanut qaffasinnerpaanut atassuserneqarput, aammalu ilinniarnertuunngorniарfinnut, inuussutissarsiорnermik ilinniарfinnut, ingerlariaqqiffiusumik ilinniарfinnut

ilinniagaqarsimanngitsunulluunniit agguataarneqarlutik. Ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfimmik isumaqatigiissuteqarneq malillugu angusanik qaffassaalluni pikkorissarnerit ilinniakkatut qaffasinnerpaatut naammassineqarsimasut ilinniarnertuunngorniarniit ataannut inissinneqarput. Angusanik qaffassaalluni pikkorissarnerit ISCED2011-mi qaffasissuseq 4-rimi inissisimapput, tigusaanissamullu piumasaaqataavoq ilinniarnertuunngorniarniit naammassinnissimanissaq.

Naatsorsueqqissaartarfiup ilinniakkanut qaffasinnerpaanut nalunaarsuisarfia Kalaallit Nunaanni najugaqartunik taamaallaat imaqarpoq. Taamaattumik misissukkat qaffasinnerpaamik ilinniagarisimasaannut, Naatsorsueqqissaartarfiup inunnik nalunaarsuisarfiani piffissami pineqartumi qaninnermi, nalunaarsugaasimanerit atorineqarput. Kalaallit Nunaatalu avataani piffissami sivilisuumi ilinniakkamik ingerlataqarsimasut kisitsisitigut paasissutissani matumani saqqummiunneqartunit ilinniagaat qaffasinnerusinnaapput.

Nalunaarsuutinit siullernit allannguutit

Ilinniagaqarnersiuteqartitsiviup nalunaarsuisarfia nalunaarsuisarfiuvoq ataavartumik, aammattaaq ukiumi siuliini naqiteriikkanik, naqqiinernik ingerlatsiviusoq. Kisitsisitigut paasissutissani matumani nalunaarsuutit najoqqutarineqartut allanngorput, Naatsorsueqqissaartarfiup saqqummersitaanut kingullernut ilinniakkanut qaffasinnerpaanut naammassineqarsimasunut ingerlanneqartunullu najoqqutarineqartut paasissutissat assigiit atuutsinneqalerlutik.

Saqqummersitami 2021-mi suliffeqarneq nutarsaanerit

Saqqummersitsinermi, 2023-mi, 2016-imiit ullumikkumut suliffeqarnermut, suliffissaaleqinermit sulisorineqarsinnaasunullu kisitsisit suliarineqarneri nutarsarneqarput. Tamatumalu kinguneraa suliffeqarnermut kisitsisit siuliani saqqummiunneqartarsimasunit annertunerulernerat, taamatullu suliffissaaleqisut amerlassusaasa kiisalu innuttaasut sulisinnaasunut ilaanngitsut amerlassusaasa annikinnerulernerat.

Siornatigut saqqummersinneqarsimasunit periaatsimi allannguutit pingaarnerit tassaapput:

1. Ernereernerup kingorna sulinngiffeqartut, suliffilinnut ilaasimasut massakut suliffilittut naatsorsorneqarput. Allannguummi matumani International Labour Organization-imit (ILO) innersuussutigineqartunut naapertorlugit suliffeqarnermi pissutsinut kisitsisitigut paasissutissat suliarineqarput.
2. Ukiup ataatsip ingerlanerani isertitat annerpaartaat namminerisamik suliffeqarfimmit isertitaasimappata, suliffeqafiup inuussutissarsiornermi suliaqarfiani pingaarnertut suliffeqarneq naatsorsorneqarpoq. Allannguummi matumani piffiit tunisiffiusimanngitsut imaluunniit inuussutissarsiornermi suliaqarfinni allani ilassutitut isertitaqangaatsiarsimaneq pingaarnertut suliffimmut sunniuteqanngillat, ukiumut isertitat aalisarnermi imaluunniit savaateqarnermi namminerisamik suliffeqarfimminngaanneersuuppata.
3. Naatsorsueqqissaartarfik pisortat akissarsialeriviannit nalunaarsuutininik nutaanik, sulisisullu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut nalunaarusaannik paasissutissanik sukumiinerusunik imalinnik aallersinnaalerpoq. Nalunaarsuutininik pitsaanerusunik aallersinnaaneq pisortani atorfeqarnermi akissarsiat pisortanit isertitaniit qularnanninnerusunik immikkoortinneqarsinnaalernerannik isumaqarpoq.

Allannguutillu kinguneraa qaammammi ataatsimi piffissap affaanit
sivikinnerusumik sulillutik atorfeqarsimasut suliffilinnut ilanngunneqarnerini
pisortani suliffillit annertunerulernerat.

2016 sioqqullugu nalunaarsuutit ilinniartitaanerup ataani toqqorsivimmi
nassaarineqarsinnaapput.

Ilisarnaatinut nassuiaatit:
... Paasisutissat pigineqanngillat
.. Paasisutissat tatiginanngitsut ilisarinnilersitsisinnaasulluunniit
. Kisitsisitaqarsinnaanngitsut
0 Affaanit mikinerusut
- Nul
* Kisitsisaagallartut imaluunniit missingersuut

Saaffiginniffissaq
Samo Nielsen
snie@stat.gl

Ilinniartitaaneq

Naatsorsueqqissaartarfik
Postboks 1025 · 3900 Nuuk
Tlf.: +299 34 57 70
www.stat.gl · e-mail: stat@stat.gl

